

ΜΙΑ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΕΡΕΥΝΑ ΤΟΥ «ΜΠΟΥΚΕΤΟΥ»

ΠΩΣ ΚΕΡΔΙΣΑΝ ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΟΥΣ ΧΡΗΜΑΤΑ ΟΙ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΕΞΕΧΟΝΤΕΣ ΕΛΛΗΝΕΣ

(Τι άπαντούν οι κ. κ. 'Αντ. Μπενάκης, Σταθάτος και Ζερβός)

Ο κ. 'Αντώνιος Μπενάκης, γιός του άειμνη μνηστον ευεργέτου Έμμανουήλ Μπενάκη, εινε από τα πιο έλεγκτα μέλη της άθηναικής Κοινωνίας. Διευθυντής του όμωναύμου μουσείου, πρόεδρος του Ναυτικού όμιλου, μέλος του ίνστιτούτου βάμβακος, σύμβουλος εις διαφόρους συλλόγους, άνατίσσει αξιόλογον φιλάνθρωπικην και έκπολιτιστικην δράσιν. Κάτοχος μεγάλης περιουσίας, γνωρίζει να κάμει καλὴν χρῆσιν του χρήματος. 'Ητο άπαράιτητον, λοιπόν, νά άπευθυνθώμεν και πρὸς τὸν κ. Μπενάκην και νά μάθωμεν πὸς άπέκτισε τα πρώτα του χρήματα.

Εις τὴν σχετικὴν ἐρώτησιν μας ὁ κ. Μπενάκης μᾶς άπάντησε: — Μοῦ θυμίζετε τὰ πρώτα μου νεανικά χρόνια. Βεβαίως αἱ άναμνήσεις τῆς πρώτης μου νεότητός μου εἶνε πάντοτε ιδιαίτέρως εὐχάριστοι, ἀλλὰ μέχρι σήμερα κανεὶς δὲν μοῦ ἔδεσε παρόμοιον ἐρώτημα. Μὲ βρισκετε, λοιπόν, άποροῦμαιστο και θὰ σᾶς παρακαλοῦσα νά μὴ ἐπιμένετε.

Ἐξηγήσαμε στὸν κ. Μπενάκη ὅτι χάριν τοῦ «Μπουκέτου» ἐδέχθησαν ν' άπαντήσουν μέχρι τῆς στιγμῆς οἱ άρχηγοὶ τῶν Κομμάτων, ἡ καθήματικοὶ και ἄλλοι διακεκριμένοι. Ἐλλήνες και δὲν θὰ ἔπρεπε νά αποτελέσει ἐξαιρέσιν άνοῦμενος μέχρι τέλους.

— Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, μᾶς εἶπε ὁ κ. Μπενάκης, θὰ σᾶς όμιλῶ. Εἶνε μάλιστα ἡ πρώτη φορά πὸς άποκαλύπτω τὸ μυστικὸν ἀπὸ τῆς πρώτης ἔμφανίσεώς μου στὴν βιοπάλη. Χρήματα άρχισα νά κερδίζω ἀπὸ τὴν ἡλικία τῶν 21 ἐτῶν. Μόλις ἐτελείωσα τὶς σπουδῆς μου, ἔμπηκα, σύμφωνα μὲ τὴν ἐπιθυμία τοῦ άειμνηστον πατρός μου στὰ καταστήματα τοῦ Λονδίνου.

— Καὶ ποῖα ἦταν ἡ πρώτη θέσις σας;

— Ἦμουν ὑπαλληλίσκος! Ὁ πατέρας μου και γιατί ἦμουν πολὺ νέος τότε και γιατί ἤθελε νά ἐκτιμῶσιν τὴν ἐργασίαν, ἤθελες ν' άρχίσω ἀπὸ τὴν μικροτέραν θέσιν τῆς ἱεραρχίας, πὸς ὑπῆρχε στὰ καταστήματά του. Κι' αὐτὸ δὲν μὲ ἔβλαψε καθόλου, ἀν και στὴν ἀρχὴ μὲ πείραξε κάπως. Ἀργότερα κατάλαβα πόσο όφελήθηκα, γιὰ ν' άρχίσω ἀπὸ τῆς θέσι τοῦ «υπαλληλίσκου».

— Ἐμεναιε πολλὰ χρόνια στὴ θέσιν τοῦ «υπαλληλίσκου», ὅπως τὴν χαρακτηρίζετε;

— Στὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ πατέρα μου ἀναστάθηκε περὶ τὰ 30 χρόνια, στὴν ἀρχὴν Ἀγγλία και κατοπινὴν στὴν Αἴγυτον. Τὰ 5 χρόνια τὰ πέρασα ὑπαλληλίσκος και ὑπάλληλος, ὥσπου ἔγινα σύμφω και συνδιευθυντής, ἀφοῦ ἔδειξε ὁ και φιλοπονία.

Ποιὸς ἦταν ὁ πρώτος μισθός, πὸς λάμβανετε;

Δὲν θυμοῦμαι ἀκριβῶς, ἀλλὰ ἤμπορε νά σᾶς βεβαιώσω ὅτι ἦταν μηδαμινός. Τόσο μάλιστα μηδαμινός, δὲν μοῦ ἔφτανε οὔτε και γιὰ τὰ στοιχειώδη ἔξοδα, χωρὶς μάλιστα τὴν ζωὴν πολυτέλειαν. Θυμοίμαι ὅτι εἶχα πιάσει ἕνα μικρὸν δαμάτιον, ἀ μὲ τὸ μισθὸν ποῦπαινα δὲν τὰ κατάφερα. Ἐπαύρινα τόσα λίγα «υπαλληλίσκος» ὥστε ἔαν πλήρωνα τὸ νοίκι δὲν εἶχα γιὰ τὸ φαί!

— Θεέ μου! τράνωες. Ἦρθε καλὸς ἡ ὥρα νὰ μὲ κρεμάσουν; σὺ Ναι, ἦταν παραγματικὰ ἡ ὥρα τοῦ άπαχρονισμού της... Τὸ άσπλινζον δικαστήριον πὸς τὴν κατεδίκασε σὲ θάνατον εἶχε ὀρίσει τὸ σόφρουπον τῆς 10 Δεκεμβρίου 1934 ὡς ὥρα ἐκτελέσεως τῆς ποινῆς της...

Ἀσπρονάλλης και σερατός ὁ ἐρημνιστὴς τῶν φυλακῶν χείδεψε μὲ τὸ λιγνὸν του χερί τὰ μαλλιά τῆς μελλοθάνατης, και μουρμούρισε:

— Παντοδύναμος Θεέ μου, πολυμετατέλαξε πατέρα μας, ἐνδόγησε και συχώρεσε μὲ τὴν άπειρή καλοσύνην Σου αὐτὸ τὸ δύνστιχον πλάσμα Σου!...

Τὴ ζεῖλιν τοῦ σκνυτοῦ ἐρημνιστοῦ ἔτρεμαν...

Κι' ἡ γονατισμένη στὰ πόδια του άμαρτωλὴ, ἔκλειψε σιωπὴν ἡ—Ἐφημερίδες!... Ἡ άπορνήν θανατικὴ ἐκτέλεσις!... Ὁ άπαχρονισμός τῆς δηλητηριασμένης ἔβηλ Μίσω!... Γι' αὐτὴν φορά ἔσπερα ἀπ' τὸ 1926 θανατώνεται γυναίκα!...

Ὅταν διάβασα τὶς τραγικῆς λεπτομέρειες τοῦ οἰκτροῦ αὐτοῦ δράματος στὴν ἐφημερίδα μυρομούρισα μέσα μου καταγανακτισμένος:

10 Δεκεμβρίου 1934!... Ἀτόπος ὁ «εὐφλὸς Νόμος» άπαχρόνισεν μιὰ δύστιχον γυναίκα! Πόσο πὸς δίκαιο θὰ ἦταν δμως, νά κρεμοῦσε τὸν Μάχ Μάϊσφρ δὺο τρία χρόνια πὸς πρὶν, ἀντὶ νά κρεμῶσιν σήμερα ἕνα μαρτυρικὸν, πολυβασανισμένο, κι' άνεύθυνον θῦμα!

— Καί... μένατε νηστικός;

— Δὲν ἔφθασα μέχρις αὐτοῦ τοῦ σημείου, γιατί ἐνοχλοῦσα συχνά τὸν πατέρα μου μὲ συγκινητικὰ γράμματα. Ἐτοί ἐπειδὴ ἐπ' ἀγαπῶντες ὁ πατέρας μου και ἐπειδὴ στὴν δουλειά μου ἦμουντακτικῶς καθωρίστη νά παίρνω και ἕνα συμπληρωματικὸν ἐπίδομα, τέτοιο ὥστε ὥστε ἡ ζωὴ μου νά εἶνε μετρημένη και νά μὴ ξανοίγωμαι σὲ διασκεδάσεις. Ἀπὸ τὸν τρόπο ἐκείνου τῆς ζωῆς, τὸν ὅποιον μοῦ ἐπέβαλε ὁ πατέρας μου, όφελήθηκα ἐξαιρετικὰ, γιατί συνήθισα ἀπὸ τότε νά εἶμαι ἱσχυρμένος ὁ δὲλα.

Ἐξ ἰσου μὲ τὸν κ. Μπενάκη, κατέχει ἐξαιρετικὴ θέσιν στὴν ἑλληνικὴ κοινωνία και ὁ κ. Σταθάτος. Πρόεδρος τῆς Ε. Α. Π. Α., πρόεδρος τῆς Ἀερολέσχης, σύμβουλος σὲ διαφόρους συλλόγους, ἔχει ἀπερώσει και ὁ κ. Σταθάτος τὴ ζωὴ του σὲ δράσιν φιλάνθρωπικὴν και ἐκπολιτιστικὴν.

— Τὰ πρώτα χρήματα τὰ ἐκέδισα στὴ ζωὴ μου, μᾶς εἶπε ὁ κ. Σταθάτος, ὡς ὑπάλληλος στὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ πατρός μου. Ὁ πατέρας μου, μαζί μὲ τοὺς θεσίους μου, άρχισαν τὸ σταθὸν τους ὡς πλοίαρχοι. Εἶχαν μετοχές σὲ πλοία. Μετὰ παρόδον ἑτῶν και μὲ τὴν προσωπικὴν των ἐργασίαν, καθωρῶσαν νά γίνων ἰδιοκτῆται πλοίων. Ἐπόμενον ἦτο συνεπῶς νά δημιουργήσουν πολλὰς δουλειὰς γιὰ τὶς ὁποῖες εἶχαν ἀνάγκην ὑπαλλήλων.

Ὡς ὑπάλληλος, λοιπόν, στὶς ἐπιχειρήσεις τοῦ πατρός μου ἐργάσθην στὴν ἀρχὴ τοῦ σταθίου μου και ἀπ' ἐκεῖ ἀπέκτισα τὰ πρώτα χρήματα στὴ ζωὴ μου, τὰ ὅποια και ἐχρησιμοποιοῦσα γιὰ ν' άγοράσω βιβλία.

Βρίσκουμε τὸν Πρῶταν κ. Ζερβὸν στὴ φορεία τῆς δουλειᾶς. Τρέχει ἐπάνω κάτω γιὰ νά ρυθμίσῃ διάφορα ζητήματα, πὸς προκύπτουν, τὶς ἡμέρας αὐτές.

Ἐξηγοῦμε στὸν κ. Πρῶταν τὸν σκοπὸ τῆς ἐπισκέψεώς μας. Μᾶς δέχεται μὲ ὑποχρεωτικὴν καλοσύνην και μᾶς παρακαλεῖ νά τὸν άκολουθήσουμε σὲ γραφεῖο τῆς πρυτανείας. Ἐκεῖ βρίσκονται περιμένοντες τὸν κ. Ζερβὸν, ὁ νεοδιορισθεὶς καθηγητῆς τῆς σχολικῆς ὑγιεινῆς κ. Λαμπαδάριος και ὁ κ. Κώστας Ἐλευθερουδάκης.

— Λοιπόν, ἐρωτοῦμε, πὸς ἐκερδίσαστε τὰ πρώτα χρήματα στης ζωῆς σας κ. Πρῶταν;

Ὁ κ. Ζερβὸς δυσφορεῖ.

— Μὲ ἐροῦντε ἀν ἔχω χρήματα! ρωτᾷ. Τοῦ ἐξηγοῦμε ὅτι δὲν ἔχομε φιλίες μὲ τὴν ἐφορεία και δὲν πρόκειται συνεπῶς νά τὸν ἐνοχλήσῃ κανεὶς ἐλαττωρ τῆς! Ἡ βεβαίως μας αὐτὴ καθυστάζει τὸν κ. Πρῶταν και δέχεται νὰ μᾶς άπαντήσῃ.

— Τὰ πρώτα χρήματα, μᾶς λέγει, τὰ ἐκέδισα ἀπὸ τὶς παραδόσεις ὡς φοιτητῆς. Παραδόσεις ἔκανα σὲ μαθητὰς, συμφοιτητὰς και...

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ κ. Λαμπαδάριος χαμογελά και ὁ κ. Πρῶτανις σταματᾷ.

— Ἡ ἐξομολόγησις αὐτὴ, παρατηρεῖ σὲ εὐθμο τόνον, ἤμπορε νά μὲ στοιχίσῃ καμιά ἱστορία μὲ τὴν νουατικὰ μου.

— Ἄλλὰ γιατί νά ἔχετε τέτοιον φόβον, κ. Πρῶτανι; Ἀκόμη δὲν μᾶς εἶπατε τίποτε, πὸς νά σᾶς κάνη ὑποκτο στὴν κυρία σας!

— Δὲν καταλαβαίνετε—παραβραίνει ὁ κ. Λαμπαδάριος—ὅτι ὁ κ. Πρῶτανις παρέδιδε μαθήματα και σὲ συμφοιτητῆς του;...

Ὁ κ. Ζερβὸς δέχεται τὴν ἀποκάλυψιν μὲ ἕνα χαρακτηριστικὸν χαμόγελο. Καθόλου ἀπίθανον ἡ ἐρώτησις μας νά τὸν θύμει εὐχάριστες στιγμῆς τῆς πρώτης του νεότητος—ἀς τὸν κρίνῃ, λοιπόν, ἐπεικῶς ἡ κυρία του.

— Τὶς παραδόσεις αὐτές, μᾶς λέγει ὁ κ. πρῶτανις, τὶς εἶχα άρχισε ἀπὸ τὸ Γυμνάσιον. Στὴν ἀρχὴ περιορίζονταν νά τρώω και νά δέχομαι δῶρα ἀπὸ τὶς οἰκογένειες τῶν φίλων μου, πὸς τοὺς βοηθοῦσα στὰ μαθήματα. Ἀργότερα, και ἰδίως δταν ἔγινα φοιτητῆς, τὶς ἐνοσηματοποιῶσα. Ἐπαύρινα 30, 40 και 50 δραχμῆς. Κυρίως παρέδιδα μαθήματα, ἀλλὰ δταν ἡ ἀνάγκη τοῦ καλοῦτος, παρέδιδα και ἄλλα μαθήματα. Θυμοίμαι ὅτι δὲν τὰ κατάφερα καλά, γιατί ἡ γνώσις μου ἦσαν περιορισμένης. Ἐν τούτοις, ἡ σκέψις δτι κερδίζω σὲ τόσο μικρὴ ἡλικία χρήματα μὲ τὸν κόπον μου, ἡ ἔκανε νά μὴ διατίξω.

— Καὶ πὸς διαθέτατε τὰ πρώτα σας χρήματα, κ. Πρῶτανι;

— Εἰς τὸ νά κάνω τὴν ζωὴν μου λιγώτερον μονότονον και περισσότερο ενδιαφερόουσα. Ὠργανοῦσα διάφοροι φίλοι κάπου κάπου γλεντάκια κι' ἔτσι ἐχρῶσασαι τὶς σκοτοῦρες τοῦ Πανεπιστημίου και τὸν παραδόσεων.

Εἰς ΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟΝ: Νέες άπαντήσεις

Ὁ κ. 'Αντώνιος Μπενάκης..

(Σκίτσα τοῦ κ. Σοφ. Ἀντωνιάδου).